

KONTAKT

Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja
upravabihzzb@bih.net.ba
Radićeva 8
71 000 Sarajevo
Tel : +387 (33) 290 700

Twining Projekat

Dalje jačanje kapaciteta u fitosanitarnom sektoru iz oblasti sredstava za zaštitu bilja, zdravlje bilja, sjemena i sadnog materijala, uključujući fitosanitarne laboratorije i fitosanitarnu inspekciju

Ova publikacija je urađena uz pomoć Evropske unije.

Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost Ministarstva poljoprivrede, hrane i šumarstva (Italije) i Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta Evropske unije.

Ovaj projekat finansira Evropska unija
IPA PROGRAM EVROPSKE UNIJE ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Kestenova osa šiškarica (*Dryocosmus kuriphilus*)

Među novim problemima entomološke prirode koji imaju negativan utjecaj na okoliš Bosne i Hercegovine, treba navesti, kestenovu osu šiškaricu (*Dryocosmus kuriphilus*). Riječ je o insektu malih dimenzija koji napada kesten (*Castanea sativa* i *C. crenata* x *C. sativa*), i koji se smatra širom svijeta najopasnijim parazitom udomaćenim na ovoj biljnoj vrsti.

Porijeklom je iz Azije, konkretnije iz Kine. Tokom godina, slučajno je unesen u Japan, Koreju i SAD-e. U Evropi je po prvi put pronađen u Italiji, 2002. godine, u regiji Piemonte, ali se poslije proširio i do Francuske, Slovenije i Švicarske.

Za neiskusno oko, nije jednostavno prepoznati kukca odraslog oblika, međutim primjetiti njegovo prisustvo posmatranjem simptoma na zaraženim biljkama je vrlo jednostavno. Njegova zaraza uključuje formiranje karakterističnih oticanja tkiva koja se nazivaju "gale" ili šiške.

Kestenova osa šiškarica ima samo jednu generaciju godišnje, a odrasli kukci se javljaju u junu-julu izlazeći iz šiški koje su se formirale u proljeće. Interesantna karakteristika ovog insekta je da se njegova populacija sastoji samo od ženki koje se razmnožavaju partenogenezom.

Odrasli oblici liče na male crne ose okvirno 2,5mm dužine. Unatoč njihovoj tako maloj veličini, u mogućnosti su da odlažu brojna jaja, do 100-200 po insektu.

Nakon 4-6 sedmica, krajem ljeta, ličinke izlaze iz jaja i prezimljuju u pukotinama izdanaka.

Sljedeće proljeće ličinke, u trenutku kada temperature pogoduju njihovom razvoju, produbljuju u pupoljke, uzrokujući formiranje šiški. Unutar ovih okruglih formacija koje su različitog promjera između 0,5cm i 2cm, dolazi do različitih faza razvoja kukca, koji prolazi kroz pet stadija ličinke, lutke i konačne transformacije u odraslog imaga koji iziđe kroz kratki tunel šiske. Ponekad više šiški se spoje u jednu i formiraju biljna tkiva posebnog izražaja i razvoja.

Tokom ljeta šiske prisutane na pupoljcima se osuše i ostanu na izbojcima tokom cijele zime.

Prisustvo insekta prouzrokuje prestanak vegetativnog razvoja kestena i smanjuje plodnost. Gubitak uroda kestena može preći 60-70%.

Borba protiv ovog štetnog organizma je posebno teška zbog šumskog konteksta u kojem se kesten obično nalazi na našem području. Hemijski pristup, koji je slabog efekta također i u rasadnicima, ne može se primjeniti u prirodnom okruženju iz objektivnih tehničkih razloga.

Uvođenje parazitoida ***Torymus sinensis*** (Hymenoptera Chalcidoidea), koji je uzet iz zemalja porijekla, izgleda jedini način za kontrolu kestenove ose šiškarice, istovremeno poštujući delikatnu ravnotežu šumskih ekosistema.

